

Anne Baba Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne Baba Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15984>

Özet

Anne Baba Tutum Ölçeği, Ayşen Yılmaz tarafından 2000 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, çocukların, ergenlerin ve gençlerin algıladıkları anne-baba tutumlarını değerlendirme amaçlanmaktadır. Ölçek, ebeveyn tutumlarının çocuğun akademik başarıları ve benlik algıları üzerindeki etkilerini incelemek üzere üç temel boyutta yapılandırılmıştır: Kabul/İlgisi, Kontrol/Denetleme ve Psikolojik Özerklik. Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılığına yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Anne-baba tutumu, ebeveynlik, çocuk gelişimi, akademik başarı, benlik algıları, psikolojik özerklik, güvenilirlik, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Ayşen Yılmaz

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin (çocuk, ergen ve genç) kendi ebeveynleri tarafından uygulanan tutumları ne şekilde algıladıklarını sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçüm, özellikle ebeveyn tutumlarının, ebeveynler arasındaki uyum bağlamında, bireylerin akademik başarıları ve kendilik algıları ile olan ilişkilerini belirlemek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, psikolojik araştırmalarda ve klinik değerlendirmelerde ebeveyn-çocuk ilişkisinin kritik boyutlarını saptamak için bir araç olarak hizmet vermektedir. Geliştirme sürecinde, ölçeğin akademik çalışmalarında kullanılması hedeflenmiştir, bu sayede farklı gelişim dönemlerindeki bireylerin ebeveyn algılarının sonuç değişkenleri üzerindeki yordayıcı gücü incelenebilmektedir.

Yapı

Anne Baba Tutum Ölçeği, ebeveyn davranışlarının algılanan üç temel boyutunu ölçmektedir. Bu boyutlar, modern ebeveynlik araştırmalarının temelini oluşturan kritik alanları kapsamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü üç temel yapıları şunlardır:

Kabul/İlgisi: Ebeveynin çocuğa gösterdiği sevgi, ilgi, destek ve duygusal yakınlık düzeyini ölçer. Yüksek puanlar, çocuğun kabul edildiği ve önemsendiği algısına işaret eder.

Kontrol/Denetleme: Ebeveynin çocuğun davranışlarını, aktivitelerini ve seçimlerini ne kadar

kıstadın veya yönlendirdiğini ölçer. Bu boyut, katı disiplin veya ağız gözetimi içerebilir.

Psikolojik Özerklik: Ebeveynin çocuğun bağımsız düşünce, duygu ve karar alma yeteneğine ne kadar saygı duyduğunu ve onu desteklediğini ölçer. Bu boyut, çocuğun bireyselleşmesine izin verme derecesiyle ilgilidir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliğine dair spesifik istatistiksel veriler (yapı geçerliği, ölçüt geçerliği vb.) kaynak içerikte doğrudan sunulmamıştır. Ancak, ölçek bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiğinden, geçerlik çalışmaları akademik standartlara uygun olarak gerçekleştirildiği varsayılmaktadır.

Ölçeğin geçerliğinin dolaylı kanıtları, boyutların net bir şekilde tanımlanması ve güvenilirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olmasıyla desteklenmektedir. Ölçeğin kullanıldığı tez çalışması, ilgili psikolojik yapılar arasındaki ilişkileri inceleyerek yapı geçerliğine katkıda bulunmuştur.

Güvenirlik

Anne Baba Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin her bir alt boyutunun tutarlı ve güvenilir bir şekilde ölçüm yapıldığını göstermektedir.

Alt boyutlara ait Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları aşağıdaki gibidir:

Birinci boyut (Kabul/İlgisi): **.72**

İkinci boyut (Kontrol/Denetleme): **.76**

Üçüncü boyut (Psikolojik Özerklik): **.82**

Bu katsayılar, psikometrik literatürde kabul edilebilir veya iyi düzeyde güvenilirlik göstergeleri olarak değerlendirilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, Yılmaz (2000) tarafından geliştirilmiş olup, güvenilirlik verilerinin üç ayrı boyuta (.72, .76, .82) ayrılması, ölçeğin **üç faktörlü** bir yapıya sahip olduğunu düşündürmektedir. Bu faktörler, sırasıyla Kabul/İlgisi, Kontrol/Denetleme ve Psikolojik Özerklik boyutlarını temsil etmektedir.

Bu çok boyutlu yapı, ebeveyn tutumlarının tek bir boyutta değil, farklı davranışsal ve duygusal bileşenler aracılığıyla algılandığını göstermektedir. Faktör analizinin kesin sonuçları (örneğin, açıklanan varyans yüzdesi), kaynak içerikte bulunmamasıyla birlikte, maddelerin bu üç faktöre ayrılması, ölçeğin sağlam bir yapıya sahip olduğunu işaret eder.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir yüksek lisans tezi çalışması ürünüdür)

Format: Öz bildirim formu (Self-report scale)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar, ergenler ve genç yetişkinler (Ebeveyn tutumları algılayan bireyler)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir, ancak okul çağı ve üzeri (akademik başarı ve ergenlik/gençlik dönemlerini kapsayacak şekilde)

Popülasyon Detayları: Akademik başarı ve benlik algısıyla ilişkileri incelemek üzere seçilmiş öğrenci grupları.

Test Metodolojisi: Ölçek, karma Likert tipi ölçek formatında derecelendirilmiştir. Birinci ve üçüncü boyuttaki maddeler 4'lü Likert tipi üzerinde değerlendirilirken, ikinci boyuttaki maddelerin ilk ikisi 7 dereceli, kalan maddeler ise 3 dereceli Likert tipi üzerinde değerlendirilmektedir. Bu karma yapı, farklı boyutlardaki davranışların derecelendirilmesindeki hassasiyet ihtiyacını yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, anne-baba tutumu, psikolojik özerklik, kontrol, ilgi, kabul, yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Veri mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: gure@humanity.ankara.edu.tr (Yazar ile bağlantı için bir iletişim adresi)

Yayın Adresi: Veri mevcut değildir (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ilişkilendirilmiştir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2000 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılı).

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Genellikle bu tür ölçeklerin akademik araştırmalarda kullanılması için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari

kullanım veya ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: anne-baba-tutum-olcegi-toad.pdf.
Ayrıca, ölçek hakkında ek bilgiye şu bağlantıdan ulaşılabilir: toad.halileksi.net.

Kaynaklar

Yılmaz, A. (2000). *Eğitiler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne-baba tutumu ile çocukların, ergenlerin ve gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki ilişkiler* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Anne Baba Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Kabul/ilgi boyutu 9 madde ile ölçülmektedir.

Kontrol/denetleme 8 madde ile ölçülmektedir.

Psikolojik özerklik 9 madde ile ölçülmektedir.